

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 115

Rozeslána dne 26. září 2008

Cena Kč 29,–

O B S A H:

353. Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 589/2006 Sb., kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě
354. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 524/2006 Sb., o pravidlech pro organizování trhu s plynem a tvorbě, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu, ve znění pozdějších předpisů
355. Nález Ústavního soudu ze dne 20. května 2008 ve věci návrhu na vyslovení protiústavnosti ustanovení § 23 písm. b) zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech), ve znění zákona č. 217/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb.
-

353**NAŘÍZENÍ VLÁDY**

ze dne 20. srpna 2008,

kterým se mění nařízení vlády č. 589/2006 Sb., kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě

Vláda nařizuje podle § 100 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 362/2007 Sb., a k provedení zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění zákona č. 189/1999 Sb., zákona č. 23/2000 Sb., zákona č. 71/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 77/2002 Sb., zákona č. 175/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 103/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 181/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 191/2006 Sb. a zákona č. 296/2007 Sb.:

Čl. I

Nařízení vlády č. 589/2006 Sb., kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě, se mění takto:

1. § 1 včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 1 až 3 zní:

„§ 1**Úvodní ustanovení**

Toto nařízení zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství¹⁾ a v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropských společenství²⁾ upravuje odchylně pracovní dobu a dobu odpočinku zaměstnanců v dopravě uvedených v § 100 odst. 1 písm. a) až f) zákoníku práce, jejichž zaměstnavatel je dopravcem nebo správcem pozemních komunikací nebo provozovatelem dopravní infrastruktury podle jiných právních předpisů³⁾. Dále vymezuje i dobu řízení v mezinárodní drážní dopravě.

dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby.

Směrnice Rady 2005/47/ES ze dne 18. července 2005 o dohodě mezi Společenstvím evropských železnic (CER) a Evropskou federací pracovníků v dopravě (ETF) o některých aspektech pracovních podmínek mobilních pracovníků poskytujících interoperabilní přeshraniční služby v železniční dopravě.

²⁾ Nařízení Rady (EHS) č. 3820/85 ze dne 20. prosince 1985 o harmonizaci určitých sociálních právních předpisů v silniční dopravě.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 ze dne 15. března 2006 o harmonizaci některých předpisů v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy, o změně nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3820/85.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1899/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3922/91 o harmonizaci technických požadavků a správních postupů v oblasti civilního letectví.

³⁾ Například zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.“.

2. V § 2 písmeno a) včetně poznámky pod čarou č. 4a zní:

„a) členové osádky nákladního automobilu nebo autobusu v silniční dopravě podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství⁴⁾ nebo podle mezinárodní smlouvy vyhlášené ve Sbírce zákonů^{4a)}, kterými jsou řidiči, pomocníci řidiče a průvodčí,

¹⁾ Směrnice Rady 2000/79/ES ze dne 27. listopadu 2000 o Evropské dohodě o organizaci pracovní doby mobilních pracovníků v civilním letectví uzavřené mezi Sdružením evropských leteckých společností (AEA), Evropskou federací pracovníků v dopravě (ETF), Evropským sdružením technických letových posádek (ECA), Evropským sdružením leteckých společností (ERA) a Mezinárodním sdružením leteckých dopravců (IACA).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/15/ES ze dne 11. března 2002 o úpravě pracovní doby osob vykonávajících mobilní činnosti v silniční dopravě.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze

^{4a)} Čl. 2 Evropské dohody o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR) (vyhláška č. 108/1976 Sb., ve znění vyhlášky č. 82/1984 Sb., a vyhlášky č. 80/1994 Sb.).“.

3. V § 2 písmeno c) včetně poznámek pod čarou č. 6, 6a, 6b a 6c zní:

„c) zaměstnanci drážní dopravy

1. na dráze celostátní, regionální a vlečce⁶⁾, kteří

zabezpečují a obsluhují dráhu, organizují drážní dopravu, nebo se podílejí na zajišťování nebo provozování drážní dopravy, nebo řídí nebo doprovázejí drážní vozidlo nebo zajišťují jeho provozuschopnost,

2. podle bodu 1, kteří v mezinárodní drážní dopravě na dráze celostátní a regionální^{6a)} řídí nebo doprovázejí drážní vozidlo na území České republiky a současně na území jiného členského státu Evropské unie po dobu alespoň jedné hodiny ze své směny (dále jen „zaměstnanec mezinárodní drážní dopravy“); zaměstnancem mezinárodní drážní dopravy se pro účely tohoto nařízení rozumí zaměstnanec v drážní dopravě, pro jejíž provozování se vyžaduje, aby dopravce byl držitelem osvědčení o bezpečnosti podle jiného právního předpisu^{6b)} a zároveň držitelem dalšího osvědčení vydaného jiným členským státem Evropské unie v souladu s předpisy Evropských společenství^{6c)} v oblasti bezpečnosti drážní dopravy. Za zaměstnance mezinárodní drážní dopravy se nepovažuje zaměstnanec v mezinárodní osobní drážní dopravě, kterou se zajišťuje dopravní obslužnost kraje, v mezinárodní nákladní dopravě do vzdálenosti 15 km od státních hranic, dále na železničním přechodu Petrovice u Karviné – Zebrzydowice a v drážní dopravě zahájené i ukončené na území České republiky, vedené přes území jiného členského státu Evropské unie, na kterém nezajišťuje dopravní obsluhu.

slova „s výjimkou doby čekání mezi spoji ve veřejné linkové osobní dopravě v rámci linky časově a místně určené jízdním řádem“,

6. V § 3 se písmeno c) zrušuje.

Dosavadní písmena d) až h) se označují jako písmena c) až g).

7. V § 3 se za písmeno d) vkládá nové písmeno e), které zní:

„e) dobou řízení v mezinárodní drážní dopravě doba, po kterou zaměstnanec mezinárodní drážní dopravy řídí drážní vozidlo nebo je ve vozidle přítomen a je za něj odpovědný, s výjimkou doby plánované pro přípravu nebo odstavení drážního vozidla,“.

Dosavadní písmena e) až g) se označují jako písmena f) až h).

8. V § 3 písm. g) se za slovo „autobusu“ vkládají slova „ , zaměstnanec mezinárodní drážní dopravy“.

9. V § 4 odst. 1 se slovo „všech“ nahrazuje slovem „více“.

10. V § 4 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Člen osádky nákladního automobilu nebo autobusu v silniční dopravě tento stejnopis poskytne neprodleně.“.

11. V § 9 se za slovo „autobusu“ vkládají slova „v silniční dopravě“.

12. V § 9 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavce 2, který zní:

„(2) Přestávka v práci na jídlo a oddech podle odstavce 1 může být rozdělena do několika částí v trvání nejméně 15 minut. To platí i v případě přestávky v práci na jídlo a oddech poskytnuté podle § 88 odst. 1 zákonníku práce.“.

13. Za § 9 se vkládá nový § 9a, který zní:

„§ 9a

Za dobu čekání mezi spoji ve veřejné linkové osobní dopravě v rámci linky časově a místně určené jízdním řádem přísluší zaměstnanci, který je řidičem autobusu v linkové osobní dopravě, odměna nejméně ve výši 25 Kč za každou celou hodinu, není-li sjednáno v kolektivní smlouvě jinak. Doby čekání mezi spoji ve veřejné linkové osobní dopravě v rámci linky časově a místně určené jízdním řádem se pro účely odměňování v kalendářním měsíci počítají.“.

14. V části druhé se za hlavu III vkládá nová hlava IV, která včetně nadpisu zní:

⁶⁾ § 3 odst. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 266/1994 Sb.
§ 1 písm. p) vyhlášky č. 173/1995 Sb., kterou se vydává dopravní řád drah.

^{6a)} § 3 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 266/1994 Sb.

^{6b)} § 34h zákona č. 266/1994 Sb., ve znění zákona č. 181/2006 Sb.

^{6c)} Čl. 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/49/ES ze dne 29. dubna 2004 o bezpečnosti železnic Společenství a změně směrnice Rady 95/18/ES o vydávání licencí železničním podnikům a směrnice 2001/14/ES o přidělování kapacity železniční infrastruktury, zpoplatnění železniční infrastruktury a o vydávání osvědčení o bezpečnosti (směrnice o bezpečnosti železnic).“.

4. V § 2 písmeno g) zní:

„g) členové posádky letadla⁹⁾, kteří jsou výkonnými letci nebo obsluhujícím personálem u zaměstnavatele, který provozuje obchodní leteckou dopravu letouny nebo vrtulníky nebo je provozovatelem leteckých prací nebo letecké záchranné služby.“.

5. V § 3 se na konci textu písmene a) doplňují

„HLAVA IV
ZAMĚSTNANEC MEZINÁRODNÍ
DRÁŽNÍ DOPRAVY

Díl 1

Pracovní doba

§ 15a

(1) Pro zaměstnance mezinárodní drážní dopravy platí pro délku směny a režijní jízdu § 13.

(2) Evidenci pracovní doby zaměstnance mezinárodní drážní dopravy uchovává zaměstnavatel po dobu nejméně 1 roku po skončení jednotlivých kalendářních roků.

Díl 2

Doba odpočinku

§ 15b

Nepřetržitý odpočinek mezi směnami

(1) Zaměstnavatel rozvrhne pracovní dobu zaměstnance mezinárodní drážní dopravy tak, aby zaměstnanec mezinárodní drážní dopravy měl mezi koncem jedné směny a začátkem následující směny nepřetržitý odpočinek během 24 hodin po sobě jdoucích alespoň v trvání

- a) 12 hodin v místě bydliště,
- b) 8 hodin v jiném místě za podmínky, že následující odpočinek bude poskytnut podle písmene a).

(2) Odpočinek podle odstavce 1 písm. a) může být zaměstnanci mezinárodní drážní dopravy zkrácen nejvýše jednou v týdnu až na 9 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích za podmínky, že následující odpočinek podle odstavce 1 písm. a) bude prodloužen o dobu zkrácení tohoto odpočinku. Odpočinek podle věty první nemůže následovat po odpočinku poskytnutém zaměstnanci mezinárodní drážní dopravy podle odstavce 1 písm. b).

§ 15c

Nepřetržitý odpočinek v týdnu

Zaměstnavatel rozvrhne pracovní dobu zaměstnance mezinárodní drážní dopravy tak, aby měl nepřetržitý odpočinek během každého období sedmi po sobě jdoucích kalendářních dnů v období 52 týdnů po sobě jdoucích

- a) v počtu alespoň 12 nepřetržitých odpočinků, každý v trvání alespoň 60 hodin,
- b) v počtu alespoň 12 nepřetržitých odpočinků,

každý v trvání alespoň 60 hodin tak, aby do něho spadala sobota a neděle,

- c) v trvání alespoň 36 hodin s tím, že za období 2 týdnů bude tento odpočinek činit celkem alespoň 120 hodin v ostatních týdnech stanoveného období.

Díl 3

Přestávka v práci

§ 15d

(1) Zaměstnavatel poskytne zaměstnanci mezinárodní drážní dopravy, který řídí samostatně drážní vozidlo, nejdéle po 6 hodinách nepřetržité práce přestávku v práci na jídlo a oddech v trvání nejméně 45 minut, pokud je pracovní doba zaměstnance mezinárodní drážní dopravy delší než 8 hodin.

(2) Přestávka na jídlo a oddech podle odstavce 1 může být rozdělena do několika částí v trvání nejméně 15 minut.

Díl 4

Doba řízení

§ 15e

Zaměstnavatel rozvrhne pracovní dobu zaměstnance mezinárodní drážní dopravy tak, aby denní doba řízení činila nejvýše 9 hodin a u zaměstnance pracujícího v noční době nejvýše 8 hodin. Celková doba řízení může činit nejvýše 80 hodin v období dvou týdnů po sobě jdoucích.“

Dosavadní hlavy IV až VII se označují jako hlavy V až VIII.

15. V § 17 odst. 2 písm. b) se slovo „výjimečně“ zrušuje.

16. V § 22 odstavce 1 a 2 včetně poznámky pod čarou č. 22a znějí:

„(1) Zaměstnavatel provozující obchodní leteckou dopravu letouny rozvrhne pracovní dobu člena posádky letadla v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství^{22a)} tak, aby délka směny za podmínek stanovených jiným právním předpisem²³⁾

- a) člena základní posádky letadla^{22a)} činila nejvýše 14 hodin,
- b) člena zesílené posádky letadla²³⁾ činila nejvýše 16 hodin,
- c) člena zdvojené posádky letadla²³⁾ činila nejvýše 18 hodin.

(2) Délku směny stanovenou v odstavci 1 lze prodloužit v souladu s přímo použitelným předpisem

Evropských společenství^{22a)} za podmínek stanovených jiným právním předpisem²³⁾, je-li to v důsledku okolností, které nastanou po zahájení směny, nezbytné pro bezpečné dokončení letu.

^{22a)} Hlava Q přílohy III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1899/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3922/91 o harmonizaci technických požadavků a správních postupů v oblasti civilního letectví.“.

17. V § 22 odst. 4 se slovo „stanovené“ zrušuje, slovo „zaměstnanec“ se nahrazuje slovy „člena posádky letadla“ a slova „se zaměstnancem“ se nahrazují slovy „s členem posádky letadla“.

18. § 23 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 23a zní:

„§ 23

Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami

(1) Zaměstnavatel provozující obchodní leteckou dopravu vrtulníky, letecké práce a leteckou záchrannou službu rozvrhne pracovní dobu člena posádky letadla tak, aby měl mezi koncem jedné směny a začátkem následující směny nepřetržitý odpočinek po dobu alespoň 11 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích.

(2) Odpočinek podle odstavce 1 může být členu posádky letadla za podmínek stanovených jiným právním předpisem²³⁾ zkrácen až na 10 hodin.

(3) Zaměstnavatel provozující obchodní leteckou dopravu letouny poskytne členu posádky letadla nepřetržitý odpočinek mezi směnami podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství^{23a)} za podmínek stanovených jiným právním předpisem²³⁾.

(4) Odpočinek podle odstavce 3 může být členu posádky letadla podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství^{23a)} za podmínek stanovených jiným právním předpisem²³⁾ zkrácen v rozsahu uvedeném v odstavci 2.

^{23a)} Článek OPS 1.1110 hlavy Q přílohy III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1899/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3922/91

o harmonizaci technických požadavků a správních postupů v oblasti civilního letectví.“.

19. Za § 23 se vkládá nový § 23a, který včetně nadpisu zní:

„§ 23a

Nepřetržitý odpočinek v týdnu

(1) Zaměstnavatel provozující obchodní leteckou dopravu letouny rozvrhne pracovní dobu člena posádky letadla tak, aby doba nepřetržitého odpočinku v týdnu v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství^{22a)} za podmínek stanovených jiným právním předpisem²³⁾ činila nejméně 36 hodin nebo během 10 kalendářních dnů po sobě jdoucích činila nejméně 60 hodin, přičemž v období 4 týdnů musí doba nepřetržitého odpočinku činit nejméně 7 kalendářních dnů, v období 13 týdnů nejméně 24 kalendářních dnů a v období 52 týdnů po sobě jdoucích nejméně 96 kalendářních dnů. Nepřetržitý odpočinek v týdnu se stanoví tak, aby jednou v období 4 týdnů do něho spadala sobota a neděle.

(2) Zaměstnavatel provozující obchodní leteckou dopravu vrtulníky, letecké práce a leteckou záchrannou službu poskytne členu posádky letadla nepřetržitý odpočinek v týdnu za podmínek stanovených jiným právním předpisem²³⁾ v rozsahu uvedeném v odstavci 1.“.

20. V § 24 se slova „12 hodin po sobě jdoucích během 24 hodin“ nahrazují slovy „12 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích“ a na konci textu § 24 se doplňují slova „po sobě jdoucích“.

21. V § 28 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Ode dne 1. ledna 2010 činí odměna za dobu čekání mezi spoji podle § 9a nejméně 50 Kč za každou celou hodinu, není-li sjednáno v kolektivní smlouvě jinak.“.

Čl. II

Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2009.

Předseda vlády:

v z. Čunek v. r.

1. místopředseda vlády a ministr pro místní rozvoj

Místopředseda vlády
a ministr práce a sociálních věcí:

RNDr. Nečas v. r.

Ministr dopravy:

Ing. Řebíček v. r.

354**VYHLÁŠKA**

ze dne 18. září 2008,

kteřou se mění vyhláška č. 524/2006 Sb., o pravidlech pro organizování trhu s plynem a tvorbě, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu, ve znění pozdějších předpisů

Energetický regulační úřad stanoví podle § 98 odst. 7 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 670/2004 Sb., k provedení § 17 odst. 7 písm. e) energetického zákona:

Čl. I

Vyhláška č. 524/2006 Sb., o pravidlech pro organizování trhu s plynem a tvorbě, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu, ve znění vyhlášky č. 184/2007 Sb. a vyhlášky č. 321/2007 Sb., se mění takto:

1. V § 2 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno k), které zní:

„k) novou skladovací kapacitou – skladovací kapacita poprvé uvedená do užívání po 1. lednu 2010.“.

2. V § 12 odst. 5 se za slovo „přístup“ vkládají slova „nebo může být podávána přímo s využitím informačního systému provozovatele distribuční soustavy“.

3. V § 16 odst. 5 písm. a) se za slova „skladovací rok“ vkládají slova „a maximální doba trvání smlouvy je 5 skladovacích let“.

4. V § 16 odst. 5 se vkládá nové písmeno b), které zní:

„b) roční smlouva o uskladňování plynu s pevným výkonem na novou skladovací kapacitu; minimální doba trvání smlouvy je 1 skladovací rok, maximální doba trvání smlouvy je 15 skladovacích let; smlouva je uzavírána vždy s účinností k prvnímu dni skladovacího roku a končí uplynutím posledního dne skladovacího roku,“.

Dosavadní písmena b) až d) se označují jako písmena c) až e).

5. § 17 včetně nadpisu zní:

„§ 17**Postup při rezervaci skladovací kapacity pro roční smlouvu o uskladňování plynu**

(1) Provozovatel podzemního zásobníku plynu

rezervuje skladovací kapacitu pro roční smlouvy o uskladňování plynu na principu vícekolové elektronické aukce. Provozovatel podzemního zásobníku plynu zahajuje aukci v období od 1. do 20. února.

(2) Provozovatel podzemního zásobníku plynu zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup do 30. listopadu kalendářního roku podmínky aukce na volnou skladovací kapacitu od prvního plynárenského dne následujícího skladovacího roku. Podmínky aukce musí být přiměřené, nediskriminační a transparentní. Podmínky aukce obsahují

a) minimální cenu za jednotku skladovací kapacity určenou v Kč za 1 m³ provozního objemu za první skladovací rok a způsob výpočtu ceny za jednotku skladovací kapacity pro ostatní skladovací roky po dobu rezervace skladovací kapacity,

b) termín aukce,

c) požadovaný způsob zabezpečené elektronické komunikace včetně alternativního způsobu komunikace při selhání elektronické komunikace na straně žadatele,

d) postup složení finanční jistoty,

e) velikost volné skladovací kapacity,

f) vzor smlouvy o uskladňování plynu, která bude uzavřena s účastníky aukce, kterým bude rezervována skladovací kapacita,

g) vzor elektronické žádosti pro první přístup do informačního systému provozovatele podzemního zásobníku plynu; vzor žádosti o přístup do informačního systému provozovatele podzemního zásobníku plynu obsahuje shodné údaje o žadateli jako žádost o rezervaci skladovací kapacity podle přílohy č. 4 této vyhlášky.

(3) Uživatel žádající o rezervaci skladovací kapacity (dále jen „žadatel“) podává požadavek na skladovací kapacitu v příslušném aukčním kole formou čísla zaokrouhleného na dvě desetinná místa vyjadřujícího procentuální podíl z velikosti volné skladovací kapacity. Současně s požadavkem zadá žadatel i požadovanou délku smlouvy. Požadavek a požadovanou dél-

ku smlouvy podané v aukčním kole nelze v průběhu aukčního kola měnit.

(4) Obchodník s plynem, který tvoří s provozovatelem podzemního zásobníku plynu koncern nebo je součástí téhož koncernu nebo jiného podnikatelského seskupení, a sám nebo ve spojení s jinými obchodníky s plynem, kteří tvoří s provozovatelem podzemního zásobníku plynu koncern nebo jsou součástí téhož koncernu nebo jiného podnikatelského seskupení, má u provozovatele podzemního zásobníku plynu rezervovanou skladovací kapacitu ve výši alespoň 80 % kapacity jím provozovaného virtuálního zásobníku plynu, se může jako žadatel účastnit aukce na skladovací kapacitu pouze tehdy, je-li minimální cena za skladovací kapacitu podle odstavce 2 písm. a) nižší nebo rovna tržní ceně skladovací kapacity se stejnými nebo srovnatelnými parametry pro roční smlouvy o uskladňování plynu v České republice. Velikost rezervované skladovací kapacity podle předchozí věty se posuzuje k prvnímu dni skladovacího roku bezprostředně následujícího po uskutečnění aukce. Podá-li více obchodníků s plynem, kteří tvoří s provozovatelem podzemního zásobníku plynu koncern nebo jsou s provozovatelem podzemního zásobníku plynu součástí téhož koncernu nebo jiného podnikatelského seskupení, požadavky na skladovací kapacitu v souhrnné výši přesahující velikost volné skladovací kapacity, provozovatel podzemního zásobníku plynu požadavky takových obchodníků s plynem poměrně sníží tak, aby v souhrnné výši odpovídaly velikosti volné skladovací kapacity.

(5) Požadavek obchodníka s plynem, popřípadě obchodníků s plynem podle odstavce 4, na skladovací kapacitu provozovatel podzemního zásobníku sníží o požadavky na skladovací kapacitu ostatních žadatelů, nejvýše však na rozdíl mezi volnou skladovací kapacitou a požadavky na skladovací kapacitu ostatních žadatelů.

(6) Žadatel složí finanční jistotu nejpozději 5 kalendářních dní před vyhlášeným termínem aukce. Složením finanční jistoty se uživatel stává žadatelem, který se může aktivně účastnit elektronické aukce (dále jen „aktivní žadatel“). Aktivní žadatel smí podat požadavek v aukci maximálně do výše podílu složené finanční jistoty a součinu koeficientu 0,1 a minimální ceny za jednotku skladovací kapacity podle odstavce 2 písm. a).

(7) Aktivní žadatel může podat požadavek v následujícím aukčním kole pouze do výše požadavku v předchozím aukčním kole. V případě, že v jednom aukčním kole nepodá aktivní žadatel požadavek nebo podá požadavek s hodnotou 0, nemůže již podávat požadavky v žádném následujícím aukčním kole.

(8) V případě, že dojde v aukčním kole v součtu všech požadavků aktivních žadatelů k překročení hod-

noty 100, následuje další aukční kolo. V dalším aukčním kole se aukční cena za jednotku skladovací kapacity zvyšuje o 0,02 Kč za 1 m³ provozního objemu.

(9) Jednotlivá aukční kola jsou časově omezena na 15 minut. Pokud s tím všichni aktivní žadatelé souhlasí, může provozovatel podzemního zásobníku plynu aukční kolo zkrátit.

(10) V průběhu aukce provozovatel podzemního zásobníku plynu aktivním žadatelům oznamuje součet všech požadavků v předcházejícím aukčním kole a čas zbývající do ukončení aukčního kola.

(11) Provozovatel podzemního zásobníku plynu ukončí aukci, pokud v aukčním kole součet požadavků všech aktivních žadatelů je menší nebo roven hodnotě 100. Provozovatel podzemního zásobníku plynu rezervuje skladovací kapacitu podle požadavků aktivních žadatelů v posledním aukčním kole. Zůstane-li část skladovací kapacity nerezervována, je tato část skladovací kapacity rezervována aktivním žadatelům z předposledního kola poměrně podle výše jejich požadavků v předposledním aukčním kole s tím, že požadavek aktivního žadatele je pro výpočet rezervace snížen o skladovací kapacitu rezervovanou aktivnímu žadateli v posledním aukčním kole.

(12) V případě, že nedošlo v součtu všech požadavků aktivních žadatelů v prvním aukčním kole k překročení hodnoty 100, je cena za uskladňování plynu stanovena na hodnotu minimální ceny podle odstavce 2 písm. a). V ostatních případech je cena za uskladňování plynu stanovena na hodnotu aukční ceny v posledním aukčním kole, kde součet všech požadavků aktivních žadatelů dosáhl hodnoty 100 nebo vyšší.

(13) Provozovatel podzemního zásobníku plynu zasílá oznámení o rezervaci skladovací kapacity elektronicky ihned po ukončení aukce spolu s konečnou cenou za jednotku skladovací kapacity. Oznámená rezervovaná skladovací kapacita se nepovažuje za rezervovanou, pokud aktivní žadatel neuzavře smlouvu o uskladňování plynu nejpozději do 15 kalendářních dní ode dne oznámení rezervace skladovací kapacity.

(14) Provozovatel podzemního zásobníku plynu vrací aktivnímu žadateli, kterému nebyla rezervována skladovací kapacita, finanční jistotu do 10 kalendářních dní po skončení aukce. Aktivnímu žadateli, kterému byla rezervována skladovací kapacita, vrací provozovatel podzemního zásobníku plynu finanční jistotu do 10 kalendářních dní po uzavření smlouvy o uskladňování plynu. Aktivnímu žadateli, kterému byla rezervována skladovací kapacita a který ve lhůtě neuzavřel smlouvu o uskladňování plynu, provozovatel podzemního zásobníku plynu finanční jistotu nevrací.“

6. Za § 17 se vkládají nové § 17a až 17c, které včetně nadpisů znějí:

„§ 17a

Postup při rezervaci skladovací kapacity pro měsíční smlouvy o uskladňování plynu

(1) Provozovatel podzemního zásobníku plynu rezervuje skladovací kapacitu pro měsíční smlouvy o uskladňování plynu na principu vícekolové elektronické aukce. Provozovatel podzemního zásobníku plynu aukci organizuje nejpozději 25 kalendářních dní a nejdříve 30 kalendářních dní před začátkem měsíce, v němž je volná skladovací kapacita pro měsíční smlouvy o uskladňování plynu k dispozici. Provozovatel podzemního zásobníku plynu zveřejňuje velikost volné skladovací kapacity způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) Provozovatel podzemního zásobníku plynu zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup podmínky aukce na volnou skladovací kapacitu pro měsíční smlouvy o uskladňování plynu nejpozději 40 kalendářních dní před začátkem měsíce, v němž je volná skladovací kapacita k dispozici. Podmínky aukce musí být přiměřené, nediskriminační a transparentní. Podmínky aukce musí obsahovat stejné náležitosti jako podmínky aukce při rezervaci skladovací kapacity pro roční smlouvu o uskladňování plynu s tím, že cena za jednotku skladovací kapacity je po celou dobu trvání smlouvy neměnná. Podmínky aukce dále obsahují určení počtu kalendářních měsíců pro využití skladovací kapacity.

(3) Pro konání aukce se ustanovení § 17 odst. 3 a 6 až 12 použijí obdobně. Požadavek na délku smlouvy se uvádí jako celé číslo vyjadřující počet měsíců trvání smlouvy v rozmezí 1 až maximální hodnota určená podle odstavce 2 poslední věty.

(4) Provozovatel podzemního zásobníku plynu zasílá oznámení o rezervaci skladovací kapacity elektronicky ihned po ukončení aukce spolu s konečnou cenou za jednotku skladovací kapacity. Oznámená rezervovaná skladovací kapacita se nepovažuje za rezervovanou, pokud aktivní žadatel neuzavře smlouvu o uskladňování plynu nejpozději do 5 kalendářních dní ode dne oznámení rezervace skladovací kapacity.

(5) Pro vracení finanční jistoty se ustanovení § 17 odst. 14 použije obdobně.

§ 17b

Postup při rezervaci skladovací kapacity pro denní a krátkodobé smlouvy o uskladňování plynu

(1) Žádost o rezervaci skladovací kapacity pro denní smlouvy o uskladňování plynu předkládá uživa-

tel provozovateli podzemního zásobníku plynu nejpozději 10 kalendářních dní a nejdříve 25 kalendářních dní před začátkem prvního plynárenského dne, od kterého rezervaci požaduje. Provozovatel podzemního zásobníku plynu vyhodnotí obdržené žádosti a oznámí výsledky rezervace skladovacích kapacit všem žadatelům 8 kalendářních dní před začátkem prvního plynárenského dne, od kterého je rezervace požadována.

(2) Krátkodobou smlouvu o uskladňování plynu s přerušitelným výkonem uzavírá provozovatel podzemního zásobníku plynu pouze s uživateli, kteří mají uzavřenou smlouvu o uskladňování plynu s pevným výkonem. Žádost o rezervaci skladovací kapacity pro krátkodobé smlouvy o uskladňování plynu s přerušitelným výkonem předkládá uživatel nejpozději 15 kalendářních dní a nejdříve 40 kalendářních dní před začátkem prvního plynárenského dne, od kterého rezervaci požaduje, provozovateli podzemního zásobníku plynu, pokud se provozovatel podzemního zásobníku plynu nedohodne s příslušným uživatelem jinak. Provozovatel podzemního zásobníku plynu vyhodnotí obdržené žádosti a oznámí výsledky rezervace skladovacích kapacit všem žadatelům 10 kalendářních dní před začátkem prvního plynárenského dne, od kterého je rezervace požadována, pokud se provozovatel podzemního zásobníku plynu nedohodne s uživatelem jinak.

(3) Výsledná rezervovaná skladovací kapacita oznámená žadateli se nepovažuje za rezervovanou, pokud žadatel neuzavře s provozovatelem podzemního zásobníku plynu smlouvu o uskladňování plynu do pěti kalendářních dnů ode dne oznámení rezervace skladovací kapacity.

(4) V případě, že nelze uspokojit všechny žadatele o rezervaci skladovací kapacity pro denní smlouvy, rozdělí provozovatel podzemního zásobníku plynu volnou skladovací kapacitu v poměru velikosti jednotlivých požadavků. Pokud požadavek přesahuje volnou skladovací kapacitu, sníží provozovatel podzemního zásobníku plynu před rozdělením volné skladovací kapacity tento požadavek na výši volné skladovací kapacity.

(5) Náležitosti žádosti o rezervaci skladovací kapacity jsou uvedeny v příloze č. 4 této vyhlášky.

§ 17c

Postup při rezervaci nové skladovací kapacity pro roční smlouvy o uskladňování plynu

(1) Podle odstavců 2 až 8 rezervuje provozovatel podzemního zásobníku plynu, plánující výstavbu nové skladovací kapacity, maximálně 90 % této skladovací kapacity. Zbývající část nové skladovací kapacity rezer-

vuje provozovatel podzemního zásobníku plynu postupem podle § 17 nebo § 17a.

(2) Provozovatel podzemního zásobníku plynu rezervuje novou skladovací kapacitu pro roční smlouvy o uskladňování plynu na principu vícekolové elektronické aukce. Provozovatel podzemního zásobníku plynu zahajuje aukci nejdříve 4 roky před začátkem skladovacího roku, od kterého je možné zahájit uskladňování plynu s využitím nové skladovací kapacity.

(3) Maximální délka trvání smlouvy na novou skladovací kapacitu je 15 skladovacích let. Délku trvání smlouvy určuje provozovatel podzemního zásobníku plynu při vyhlášení podmínek aukce.

(4) V případě, kdy dochází při výstavbě nové skladovací kapacity k postupnému zvyšování skladovací kapacity nebo jednotlivých jejích parametrů, a provozovatel podzemního zásobníku plynu nárůst skladovacích kapacit nebo jednotlivých parametrů pro jednotlivé roky uvede v podmínkách aukce dle odstavce 5 písm. h), pak tento nárůst skladovacích kapacit nebo jednotlivých parametrů provozovatel poměrným způsobem rozdělí mezi všechny uživatele, kterým byla nová skladovací kapacita rezervována.

(5) Provozovatel podzemního zásobníku plynu zveřejňuje nejpozději 90 dní před plánovaným zahájením aukce podmínky aukce na novou skladovací kapacitu. Podmínky aukce musí být přiměřené, nediskriminační a transparentní. Podmínky aukce obsahují

- a) minimální cenu za jednotku skladovací kapacity určenou v Kč za 1 m³ provozního objemu a způsob výpočtu ceny za jednotku skladovací kapacity pro ostatní skladovací roky po dobu rezervace skladovací kapacity,
- b) minimální množství v %, které musí být v aukci rezervováno, aby nebyla aukce provozovatelem podzemního zásobníku zrušena,
- c) termín aukce,
- d) požadovaný způsob zabezpečené elektronické komunikace včetně alternativního způsobu komunikace při selhání elektronické komunikace na straně žadatele,
- e) postup složení finanční jistoty,
- f) vzor smlouvy o uskladňování plynu, která bude uzavřena s účastníky aukce, kterým bude rezervována skladovací kapacita; návrh musí obsahovat podmínky cenové revize pro úpravu ceny po uplynutí minimálně 5 skladovacích let v souladu s principy obvyklými v plynárenství,
- g) délku trvání smlouvy o uskladňování plynu,
- h) celkovou nabízenou skladovací kapacitu v prvním

roce uskladňování plynu a v dalších letech trvání smlouvy, pokud bude nová skladovací kapacita nebo jednotlivé parametry navyšovány postupně,

- i) vzor elektronické žádosti pro první přístup do informačního systému provozovatele podzemního zásobníku plynu; vzor žádosti o přístup do informačního systému provozovatele podzemního zásobníku plynu obsahuje shodné údaje o žadateli jako žádost o rezervaci skladovací kapacity podle přílohy č. 4 této vyhlášky.

(6) Obchodník s plynem, který tvoří s provozovatelem podzemního zásobníku plynu koncern nebo je součástí téhož koncernu nebo jiného podnikatelského seskupení, a sám nebo ve spojení s jinými obchodníky s plynem, kteří tvoří s provozovatelem podzemního zásobníku plynu koncern nebo jsou součástí téhož koncernu nebo jiného podnikatelského seskupení, má u provozovatele podzemního zásobníku plynu rezervovanou skladovací kapacitu ve výši alespoň 80 % kapacity jím provozovaného virtuálního zásobníku plynu, se může jako žadatel účastnit aukce na novou skladovací kapacitu pouze tehdy, je-li minimální cena za skladovací kapacitu podle odstavce 5 písm. a) nižší nebo rovna tržní ceně skladovací kapacity se stejnými nebo srovnatelnými parametry pro roční smlouvy o uskladňování plynu v České republice. V takovém případě může obchodník s plynem podle předchozí věty požádat o skladovací kapacitu do výše skladovací kapacity, které musí být podle podmínek aukce v aukci rezervováno, aby nebyla aukce provozovatelem podzemního zásobníku zrušena. Ustanovení § 17 odst. 4 věta druhá se použije přiměřeně.

(7) Požadavek obchodníka s plynem, popřípadě obchodníků s plynem podle odstavce 6, na skladovací kapacitu provozovatel podzemního zásobníku plynu sníží o požadavky na skladovací kapacitu ostatních žadatelů, nejvýše však na rozdíl mezi minimálním množstvím podle odstavce 5 písm. b) a požadavky na skladovací kapacitu ostatních žadatelů.

(8) Pro konání aukce se ustanovení § 17 odst. 3 a 6 až 14 použijí obdobně. Požadavek na délku smlouvy se neuvádí. Finanční jistotu žadatel složí nejpozději 5 kalendářních dní před termínem konání aukce. Minimální cena za jednotku skladovací kapacity je stanovena podle odstavce 5 písm. a).“.

Čl. II

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. října 2008.

Předseda:

Ing. Fírt v. r.

355**N Á L E Z****Ústavního soudu****Jménem republiky**

Ústavní soud rozhodl dne 20. května 2008 v plénu složeném z předsedy soudu Pavla Rychetského a soudců Stanislava Balíka, Františka Duchoně, Vlasty Formánkové, Vojena Güttlera, Pavla Holländera, Ivany Janů, Vladimíra Kůrky, Dagmar Lastovecké, Jiřího Muchy, Jana Musila, Jiřího Nykodýma, Miloslava Výborného, Elišky Wagnerové a Michaely Židlické o návrhu Nejvyššího správního soudu na vyslovení protiústavnosti ustanovení § 23 písm. b) zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech), ve znění zákona č. 217/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., za účasti 1. Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a 2. Senátu Parlamentu České republiky jako účastníků řízení, se souhlasem účastníků řízení bez ústního jednání,

takto:

Ustanovení § 23 písm. b) zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech), ve znění zákona č. 217/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., bylo v rozporu s čl. 2 odst. 2, čl. 4 odst. 1, čl. 14 odst. 1 a čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 2 Protokolu č. 4 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Odůvodnění

1. Ústavnímu soudu byl dne 25. června 2007 doručen návrh Nejvyššího správního soudu na vyslovení protiústavnosti ustanovení § 23 písm. b) zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona č. 217/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., (dále též jen „zákon o cestovních dokladech ve znění platném a účinném do 31. 12. 2004“). Navrhovatel tak učinil poté, co v řízení o kasační stížnosti J. Ch. (dále jen „stěžovatel“), vedené pod sp. zn. 2 As 52/2004, dospěl k závěru, že napadené ustanovení, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s čl. 14 odst. 2 a 3 a čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), a že tento rozpor nelze překlenout ani ústavně konformním výkladem.

I.**Okolnosti případu**

2. V označené věci Městský úřad Slaný rozhodnutím ze dne 25. 3. 2003 č. j. CP 02/03 vyhověl žádosti policejního rady Policejního prezidia České republiky, Úřadu kriminální policie a vyšetřování, odboru hospodářské kriminality Praha 9, a odňal stěžovateli, proti kterému bylo vedeno trestní stíhání pro pokus trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 8 odst. 1, § 148 odst. 1 a 4 trestního zákona a pro trestný čin účasti na zločinném spolčení podle § 163a odst. 1 trestního zákona, cestovní pasy č. 330 33 205 a č. 330 33 206. Odvolání stěžovatele Krajský úřad Středočes-

kého kraje zamítl a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil rozhodnutím ze dne 22. 4. 2003 č. j. Vnitř. 3055/03. Obranu stěžovatele založenou na tvrzení, že trestní stíhání jeho osoby je nedůvodné a odebrání pasů účelové, správní orgány neakceptovaly a odkázaly na ustanovení § 23 zákona o cestovních dokladech v tehdy platném znění, obsahující taxativní důvody, při jejichž splnění je správní orgán povinen ve správním řízení odebrat cestovní doklad – v případě písmene b) citovaného ustanovení je to tehdy, obdrží-li žádost orgánu činného v trestním řízení na odnětí cestovního dokladu občanovi, proti kterému vede trestní stíhání pro úmyslný trestný čin. Žalobu stěžovatele Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 5. 5. 2004 č. j. 7 Ca 138/2003-30 zamítl jako nedůvodnou s poukazem na vázanost správních orgánů právní úpravou, při které správní orgán nemá možnost správního uvážení a musí cestovní doklad odejmout; dokazování vede jen v tom směru, zda byla podána žádost o odnětí cestovního dokladu, zda ji podal orgán činný v trestním řízení a zda tento orgán vede proti občanovi, jemuž má být cestovní doklad odňat, trestní stíhání pro úmyslný trestný čin. Dokazování v jiném směru není právně relevantní, a proto subjektivní postoj stěžovatele k vycestování do ciziny či námitku o absenci důvodů pro uvalení vazby z důvodu § 67 písm. a) trestního řádu považoval za bezvýznamnou. V kasační stížnosti stěžovatel namítl nezákonnost rozsudku správního soudu a poukázal na to, že správní orgány nevedly žádné dokazování o nezbytnosti odnětí cestovního dokladu a nevzaly v úvahu ani stanovisko Okresního soudu Praha-východ, který nevyhověl návrhu orgánu činného v trestním řízení na vzetí stěžovatele do vazby. Při řádném dokazování by správní orgán musel zjistit, že odnětí cestovních dokladů po více než půl roce od zahájení trestního stíhání bylo nedůvodné, neboť stěžovatel, jehož podnikání je spojeno s častým cestováním do zahraničí, opakovaně pobýval mimo území České republiky, o čemž policejního radu informoval a ten mu vycestování nezakázal; rovněž nebyla provedena tzv. blokáce jeho průjezdu na hranicích. Aplikaci a interpretaci shora citovaného ustanovení zákona o cestovních dokladech, jak je provedly správní orgány, stěžovatel označil za nesprávnou.

II.

Argumentace navrhovatele

3. Nejvyšší správní soud přerušil v dané věci řízení a předložil Ústavnímu soudu návrh na vyslovení protiústavnosti shora citovaného ustanovení, neboť dle jeho názoru je vázanost rozhodujícího správního orgánu podaným návrhem bez výslovného svěření jakékoliv možnosti správního uvážení o důvodech, přiměřenosti a nezbytnosti učinit tak závažný zásah, kterým je odnětí cestovních dokladů, a tedy i omezení svobody pohybu, v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Navrhovatel připustil, že návrh na odejmutí cestovního dokladu a učiněné opatření má sloužit k zajištění účelu trestního stíhání a že orgán v něm činný může ve vztahu ke konkrétní trestné činnosti a konkrétní osobě nejlépe posoudit nezbytnost takového omezení. Pokud je však správní orgán, který věcně rozhoduje, zbaven možnosti posoudit úvahy policejního orgánu, vést dokazování o podmínkách pro odnětí cestovního dokladu (vyjma ověření existence zákonného důvodu pro podání návrhu), vážit argumentaci účastníka řízení a na základě toho učinit vlastní závěr (případně od návrhu odlišný), nastává nepřijatelná situace, neboť v žádném stadiu tohoto řízení není dán prostor pro ochranu práv účastníka takového řízení, protože daná úprava výrazně limituje i soudní přezkum na pouhé posouzení existence návrhu a trestního řízení. Správní orgán i správní soud tak mohou toliko zkoumat, zda je dán některý z relativně široce vymezených a s čl. 14 odst. 3 Listiny jen volně korespondujících důvodů podle § 23 zákona o cestovních dokladech; pokud je dán, musí správní orgán cestovní doklad vždy odejmout či odepřít jeho vydání, aniž by se mohl zabývat tím, zda je takový zásah do práv daného občana nevyhnutelný pro ochranu práv třetích osob. Takové posouzení by prováděl pouze žádající subjekt, avšak neformálně, bez jakékoliv procedury a záruk přezkoumatelnosti, což je postup, který lze jen stěží považovat za spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též jen „Úmluva“); navíc za této situace není zajištěn účinný soudní přezkum rozhodnutí orgánu veřejné správy o základním právu ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny.

4. Nejvyšší správní soud rovněž zvažoval, zda dané ustanovení nelze vyložit ústavně konformním způsobem, a dospěl k závěru, že nikoliv. Tento způsob přichází v úvahu jen tam, kde určité usta-

novení právního předpisu umožňuje různé interpretace, přičemž jedna je v souladu s ústavními normami a jiné jsou s nimi v rozporu. V projednávaném případě by výklad napadeného ustanovení musel spočívat v tom, že správní orgán je povinen vedle zákonem výslovně stanovených podmínek zkoumat, zda v konkrétním případě jsou splněny podmínky omezení základního práva zakotveného v čl. 14 Listiny, tzn. musel by zajistit řádný proces odpovídající základním zásadám správního řízení, zjistit skutečný stav věci a v rozhodnutí se v důvodech s těmito skutečnostmi vypořádat. Takový výklad by však byl v přímém rozporu se zákonným textem. Nemožnosti takového výkladu nasvědčuje i důvodová zpráva k zákonu o cestovních dokladech (sněmovní tisk 272), z níž je patrné, že úmyslem zákonodárce bylo vyloučení diskreční pravomoci správního orgánu. Nejvyšší správní soud doplnil, že je mu známo, že Ústavní soud se danou problematikou zabýval v usnesení ze dne 26. 3. 2003 sp. zn. I. ÚS 52/03 (viz dále), kterým odmítl ústavní stížnost podanou v obdobném případě s odůvodněním, že dané ustanovení přeneslo správní uvážení ze správního orgánu na orgány činné v trestním řízení. K tomu navrhovatel poznamenal, že uvážení provedené orgánem činným v trestním řízení, tj. uvážení o tom, zda návrh na odnětí cestovního odkladu bude podán, se zcela vymyká soudnímu přezkumu; návrh není rozhodnutím správního orgánu a nejde ani o zásah správního orgánu přezkoumatelný podle ustanovení § 82 a násl. soudního řádu správního.

III.

Vyjádření účastníků řízení

5. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve vyjádření k návrhu ze dne 14. srpna 2007, podepsaném předsedou sněmovny Ing. Miloslavem Vlčkem, zrekapitulovala stěžejní argumenty návrhu a vyjádřila s ním nesouhlas. Předseda Poslanecké sněmovny uvedl, že znění napadeného ustanovení bylo koncipováno tak, aby v souladu s čl. 14 odst. 3 Listiny byla v taxativně uvedených důvodech omezena svoboda pohybu a pobytu, přičemž úvaha, zda je toto omezení nezbytné, byla ponechána na orgánu, který o odejmutí (nebo odepření vydání) žádá, což je v případě napadeného ustanovení orgán činný v trestním řízení. Logickým dopadem takové úpravy bylo vyloučení diskreční pravomoci správního orgánu, který o takovém úkonu rozhoduje. Vzniklé omezení práv účastníků správního řízení bylo v souladu s čl. 14 odst. 3 Listiny považováno za nevyhnutelné pro udržení veřejného pořádku.

6. Poslanecká sněmovna uvedla, že projednala zákon ve 3. volebním období a během projednávání ve Výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí a ve druhém čtení nebyl k ustanovení § 23 podán žádný pozměňovací návrh. Návrh zákona byl schválen dne 21. října 1999 a postoupen Senátu Parlamentu České republiky. Senát návrh zákona projednal a dne 12. listopadu 1999 jej s pozměňovacími návrhy, které se však ustanovení § 23 netýkaly, vrátil zpět do Poslanecké sněmovny; ta o jeho verzi hlasovala dne 30. 11. 1999 a příslušnou většinou všech poslanců ji hlasováním schválila. Prezident republiky zákon podepsal dne 14. 12. 1999 a dne 27. 12. 1999 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů pod č. 329/1999 Sb. Zákon byl tedy přijat předepsaným způsobem a předseda Sněmovny vyjádřil stanovisko, že zákonodárny sbor jednal v přesvědčení, že přijatý zákon je v souladu s Ústavou České republiky (dále jen „Ústava“), ústavním pořádkem a právním řádem České republiky. Rozhodnutí o ústavnosti návrhem napadeného rozhodnutí Poslanecká sněmovna ponechala na Ústavním soudu.

7. Senát Parlamentu České republiky ve vyjádření k návrhu ze dne 31. července 2007, podepsaném předsedou Senátu MUDr. Přemyslem Sobotkou, uvedl, že zákon byl projednán ve výborech a na jejich doporučení byl s pozměňovacími návrhy schválen dne 12. listopadu 1999 výraznou většinou; z přítomných 62 senátorů a senátorek hlasovalo pro návrh 56 a 6 se zdrželo hlasování. Přijaté pozměňovací návrhy nesměřovaly k napadenému ustanovení, avšak při projednávání ve výborech bylo zastupcům navrhovatele vytknuto, že vláda nevyužila možnosti změnit dosavadní konstrukci právní úpravy, podle které správní orgán rozhoduje o odnětí cestovního dokladu na žádost různých státních orgánů z důvodů zapsaných věcně neorganicky do zákona o cestovních dokladech. Ve výborech bylo konstatováno, že důvody nevydání nebo odnětí cestovního dokladu měly být zapsány v těch právních předpisech, ve kterých by tento nástroj navazoval na úpravu vztahů, pro něž je svým účelem určen

(kterým slouží). Pravomoc k rozhodnutí o nevydání nebo odnětí cestovního dokladu by měly mít státní orgány, jejichž působnost je pro tyto vztahy zákonem vymezena, neboť v rámci takové právní úpravy je rovněž vytvořen režim příslušných garancí řádného věcného projednání věci, včetně standardních práv účastníka řízení a možnosti následného přezkumu. Např. v občanském soudním řádu by mohla být upravena pravomoc soudu rozhodnout o zadržení cestovního dokladu v případech nařízení výkonu soudního rozhodnutí pro neplnění finančních závazků, v trestním řádu by mohlo jít o pravomoc orgánů činných v trestním řízení zadržet cestovní doklad v rámci úpravy zajištění osob a věcí při stíhání občana pro určitý trestný čin apod. Rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení by bylo možné napadnout stížností podle pravidel trestního procesu obdobně jako je tomu např. u vazby či jiných zajišťovacích úkonů. Trestní řád však působnost orgánů činných v trestním řízení ve směru uplatnění žádosti vůči správnímu orgánu pasovému nezakládá.

8. Kromě uvedeného popisu projednávání předmětné problematiky ve výborech se Senát vyjádřil i k některým navazujícím souvislostem a předestřel úvahy, které by Ústavní soud mohl vzít při posuzování ústavnosti napadeného ustanovení v potaz. Připomněl, že právní úprava nevydání nebo odnětí cestovních dokladů z důvodů pramenících z nejrozličnějších oblastí regulace společenských vztahů má svůj dobově podmíněný původ. V počátcích pasového práva šlo primárně o nástroj politicky motivovaných omezení vycestování, kterému odpovídalo zakotvení v policejním právu a rozhodování v rámci libovůle státu, s vývojem jiných veřejně legitimovaných potřeb omezení vycestování byly k tomuto legislativnímu základu pouze připojovány další důvody. Senát připojil přehled dosavadní úpravy pasových omezení v zákonech z roku 1928, 1948 a 1965, kdy zvláště poslední dva jmenované zvýraznily pasová omezení z důvodu zájmů státní bezpečnosti a absolutizovaly libovůli v rozhodování o odepření pasu. Senát vyzdvihl, že teprve zákon o cestovních dokladech z roku 1991 (zákon č. 216/1991 Sb., o cestovních dokladech a cestování do zahraničí) byl oproti svým předchůdcům podstatně jiný. Respektoval ústavně založený předpoklad, že občan má právo svobodně opustit území státu, a zúžil případy, pro které bylo možné odepřít vydání cestovního dokladu, na případy právně definované. Politické důvody odepření práva na vycestování se staly minulostí, avšak legislativní konstrukce zákona o cestovních dokladech zůstala zachována. Setrvačnost formy způsobila, že o odepření cestovního dokladu stále rozhoduje správní orgán pasový místo těch orgánů, v jejichž působnosti vzniká potřeba omezit vycestování občana pro prevenci maření významných rozhodnutí ve veřejném zájmu. Senát uvedl, že platný zákon o cestovních dokladech č. 329/1999 Sb. dále akcentuje neuspořádanost dané úpravy, neboť nově deklaruje vázanost rozhodování a rozhodnutí správního orgánu pasového ve věci odepření cestovního dokladu „žádostí“ věcně příslušných justičních orgánů. Úprava se tak absurdní oklikou hlásí k modelu, ve kterém není myslitelné, aby o „žádosti“ (fakticky však rozhodnutí) soudu [v případě písmene a) citovaného ustanovení – poznámka Ústavního soudu] rozhodoval, byť jen formálně, správní orgán pasový.

9. Senát podmíněně přisvědčil navrhovateli v tom, že dobové ustanovení § 23 písm. b) zákona o cestovních dokladech, resp. aktuálně platné (obsahově téměř shodné) ustanovení § 23 písm. c) zneumožňuje věcné projednání případů nevydání či odnětí cestovních dokladů, a v jistém ohledu je tak omezeno právo dotčených osob na soudní ochranu před zásahem do jejich práva volně vycestovat z území státu, které náleží k základním právům a svobodám. Pravou podstatou nevydání či odnětí cestovního dokladu je zabraňovat případům ztěžování či maření trestního stíhání, což je funkce organicky náležející k účelu trestního řízení. Této podstatě mají legislativně odpovídat i prostředky a intenzita zákonem přiznané obrany trestně stíhané osoby. Podle Senátu by řešení daného problému mohlo být dosaženo například způsobem, který byl naznačen v rozpravě výborů Senátu, tj. úvahu o nezbytnosti omezení svobody pohybu a pobytu (vycestování ze země) z důvodu veřejného pořádku a ochrany práv druhých ve smyslu čl. 14 odst. 3 Listiny svěřit orgánům činným v trestním řízení. Do budoucna by mohla být zvážena i forma možného zajišťovacího úkonu zamezujícího vycestování, neboť podmíněnost vycestování občana držením cestovního dokladu se alespoň pro cesty do členských států Evropské unie stává překonanou.

10. Senát připomněl, že se v předmětné věci již vyjádřil k návrhu navrhovatele vedenému pod sp. zn. Pl. ÚS 48/05 (viz dále), ve kterém navrhovatel požadoval zrušení nyní platného ustanovení § 23 písm. c) zákona o cestovních dokladech, ve znění zákona č. 559/2004 Sb. Věcná změna ustanovení

§ 23 písm. b) citovaného zákona platného do 31. prosince 2004 spočívala pouze v tom, že podmínkou nevydání či odnětí cestovního dokladu nemělo být trestní stíhání pro jakýkoliv úmyslný trestný čin, ale pro trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody nejméně tři léta. V závěru svého vyjádření Senát uvedl, že projednal předmětný návrh zákona o cestovních dokladech v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně stanoveným způsobem a usnesl se k tomuto návrhu ve většinovém přesvědčení, že návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a mezinárodními závazky státu. Rozhodnutí o ústavnosti napadeného ustanovení ponechal na Ústavním soudu.

IV.

Upuštění od ústního jednání

11. Podle ustanovení § 44 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále též jen „zákon o Ústavním soudu“) může Ústavní soud se souhlasem účastníků od ústního jednání upustit, nelze-li od něj očekávat další objasnění věci. Vzhledem k tomu, že jak navrhovatel ve svém návrhu, tak i účastníci řízení ve vyjádření předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedy Senátu Parlamentu České republiky vyjádřili svůj souhlas s upuštěním od ústního jednání, a dále vzhledem k tomu, že Ústavní soud měl za to, že od jednání nelze očekávat další objasnění věci, bylo od ústního jednání v předmětné věci upuštěno.

V.

Dikce napadeného právního předpisu

12. Ustanovení § 23 zákona o cestovních dokladech ve znění platném a účinném do 31. prosince 2004, a v jeho rámci i ustanovení písmene b) použité v době rozhodování příslušných orgánů veřejné moci, znělo:

„Vydání cestovního dokladu se odepře nebo vydaný cestovní doklad se odejme na žádost

- a) soudu občanovi, proti kterému je nařízen výkon soudního rozhodnutí pro neplnění vyživovací povinnosti nebo finančních závazků,
- b) orgánu činného v trestním řízení občanovi, proti kterému je vedeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, nebo
- c) orgánu, jenž vykonává rozhodnutí nebo jeho výkon zařizuje podle zvláštního právního předpisu, občanovi, který nevykonal trest odnětí svobody za úmyslný trestný čin, jestliže mu trest nebyl prominut nebo výkon trestu nebyl promlčen.“.

VI.

Aktivní legitimace navrhovatele a posouzení podmínek řízení

13. V téže právní věci se navrhovatel obrátil na Ústavní soud již v říjnu 2005, kdy podal návrh na zrušení ustanovení § 23 písm. c) zákona o cestovních dokladech ve znění zákona č. 559/2004 Sb.¹

¹ § 23 zákona o cestovních dokladech ve znění zákona č. 559/2004 Sb., účinného od 1. 1. 2005, zní:

„Vydání cestovního dokladu občanovi se odepře nebo vydaný cestovní doklad se odejme na žádost

- a) soudu, je-li proti občanovi nařízen výkon soudního rozhodnutí,
- b) soudního exekutora, pověřeného soudem provedením exekuce, jestliže zjevně hrozí nebezpečí, že by občan exekuci cestou do ciziny zmařil,
- c) orgánu činného v trestním řízení, je-li proti občanovi vedeno trestní stíhání pro trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody nejméně 3 léta, nebo
- d) orgánu, který vykonává rozhodnutí nebo jeho výkon zařizuje podle zvláštního právního předpisu, nevykonali-li občan trest odnětí svobody; to neplatí, jestliže mu byl trest prominut nebo byl jeho výkon promlčen.“.

Ústavní soud návrh podle ustanovení § 43 odst. 1 písm. c) a odst. 2 písm. b) zákona o Ústavním soudu odmítl usnesením ze dne 25. 4. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 48/05 (ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu nepublikováno, v elektronické podobě viz <http://nalus.usoud.cz>), neboť navrhovatel navrhl zrušení ustanovení, které nemohlo být při řešení věci použito. Ústavní soud poukázal na to, že zákonem č. 559/2004 Sb. bylo původní ustanovení § 23 zrušeno a nahrazeno novým, takže ustanovení § 23 písm. c) zákona o cestovních dokladech ve znění citované novely účinné od 1. 1. 2005 nemohlo být ve stěžovatelově věci použito, neboť v době rozhodování orgánů veřejné moci nebylo platnou a účinnou součástí právního řádu. Na tomto závěru nezměnilo nic ani navrhovatelovo tvrzení, že po novele zákona o cestovních dokladech byl text dosavadního § 23 písm. b) obsažen pod písmenem c). Ústavní soud připomněl nutnost odlišení situace, v níž nedochází ke změně zákonného ustanovení, od situace, kdy napadené ustanovení bylo zrušeno a nahrazeno ustanovením (případně právním předpisem) novým, a to i v případě jejich identického znění, neboť normativní existence právního předpisu (platnost) je utvářena jednotou normotvůrcovy vůle a jejího projevu (publikace projevu), a proto není u dvou obsahově identických a v čase po sobě následujících právních předpisů dána i jejich identita normativní (identita platnosti) [srov. usnesení sp. zn. Pl. ÚS 20/99 ze dne 18. 4. 2001 (U 13/22 SbNU 349, 351)², nález sp. zn. Pl. ÚS 15/01 ze dne 31. 10. 2001 (N 164/24 SbNU 201, 223; 424/2001 Sb.)³]. Navíc obě ustanovení, ač se shodují v tom, že vydání cestovního dokladu se odepře nebo vydaný cestovní doklad se odejme na žádost orgánu činného v trestním řízení, vykazují materiální rozdíl v tom, že podle dřívějšího znění § 23 písm. b) se tak stane vůči občanovi, proti kterému je vedeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, zatímco podle současného znění § 23 písm. c) je dotčen občan, proti kterému je vedeno trestní stíhání pro (i nedbalostní) trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody nejméně tři léta.

14. Nyní projednávaným návrhem navrhovatel splnil podmínky čl. 95 odst. 2 Ústavy, neboť se jím domáhá vyslovení protiústavnosti ustanovení § 23 písm. b) zákona o cestovních dokladech, ve znění platném a účinném do 31. 12. 2004, které bylo v předmětné věci aplikováno a v řízení o kasační stížnosti bude navrhovatel správnost této aplikace přezkoumávat.

15. Podle § 67 odst. 1 zákona o Ústavním soudu je sice dán důvod zastavení řízení, jestliže zákon, jiný právní předpis, nebo jejich jednotlivá ustanovení, jejichž zrušení je navrhováno, pozbudou platnosti před skončením řízení před Ústavním soudem; jak však Ústavní soud uvedl již v nálezu ze dne 6. 2. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 38/06 (vyhlášen pod č. 84/2007 Sb. a dostupný na <http://nalus.usoud.cz>), podle právního názoru plynoucího z nálezu sp. zn. Pl. ÚS 33/2000 ze dne 10. 1. 2001 (N 5/21 SbNU 29; 78/2001 Sb.), na který se odkazuje i v odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 42/03 ze dne 28. 3. 2006 (N 72/40 SbNU 703; 280/2006 Sb.), dojde-li soudce obecného soudu k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito – tedy nikoli pouze v té době platný, ale také v té době již neplatný, avšak ještě aplikovatelný – je v rozporu s ústavním zákonem, je povinen předložit věc Ústavnímu soudu. Odmítnutí poskytnout pomoc obecnému soudu svým rozhodnutím o ústavnosti či protiústavnosti aplikovatelného zákona považuje Ústavní soud za důvod vzniku neřešitelné situace umělého právního vakua; rozhodnutí obecného soudu samotného o protiústavnosti aplikovaných ustanovení by pak kvalifikoval jako postup v rozporu s Ústavou, a to v rozporu se zásadou koncentrovaného ústavního soudnictví. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 38/06 se Ústavní soud zabýval otázkou, zda postup podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, který otevírá prostor pro posuzování dřívějších právních jednání (případně právních událostí) dle pozdější, avšak již ústavně konformní právní úpravy, vykazující znaky pravé retroaktivity, je souladný s principem právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy); rozlišil případy vertikálního a horizontálního působení základních práv a zformuloval závěr, podle kterého pravá retroaktivita v případě vyslovení protiústavnosti již zrušeného zákona a posouzení předchozích skutkových jednání ústavně konformní právní úpravou s účinky ex tunc na straně veřejné moci nezakládá porušení principu ochrany důvěry občanů v právo, případně zásah do právní jistoty, resp. nabytých práv. Ústavní soud je tedy podle čl. 95

² pozn. red.: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 22, usn. č. 13, str. 349, 351

³ pozn. red.: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 24, nález č. 164, str. 201, 223, vyhlášen pod č. 424/2001 Sb.

odst. 2 Ústavy povinen meritorně přezkoumat ústavnost napadeného ustanovení, i když bylo již zrušeno, za podmínky, že adresátem tvrzeného důvodu protiústavnosti je veřejná moc. Tak tomu je i v projednávaném případě, a proto v kontextu citovaných právních názorů vyjádřených ve shora uvedených nálezech jsou splněny podmínky pro meritorní projednatelnost podaného návrhu. S ohledem na ustanovení § 35 odst. 1 zákona o Ústavním soudu netvoří dřívější usnesení Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 48/05 (viz výše) překážku věci rozhodnuté.

VII.

Judikatura Ústavního soudu k odnětí cestovního dokladu občanu České republiky

16. Do přijetí zákona č. 329/1999 Sb. platilo ustanovení § 17 písm. b) zákona č. 216/1991 Sb., o cestovních dokladech a cestování do zahraničí, podle kterého mohlo být vydání cestovního dokladu odepřeno nebo vydáný cestovní doklad mohl být odňat občanu, proti kterému bylo vedeno trestní stíhání. Tehdejší právní úprava nestanovila žádná další kritéria či podmínky, které musely být splněny pro založení diskreční pravomoci správních orgánů, a z hlediska zákona stačilo, ověřil-li si správní orgán relevantním způsobem existenci trestního stíhání určité osoby, například sdělením vyšetřovatele, který trestní stíhání vedl. Ústavní stížnosti napadající rozhodnutí správních soudů Ústavní soud odmítal jako zjevně neopodstatněné s odůvodněním, že účel trestního řízení zcela odpovídá přípustnému omezení svobody pohybu podle čl. 14 odst. 3 Listiny a jde o postup v mezích ústavní výjimky. V usnesení ze dne 7. 9. 1999 sp. zn. II. ÚS 95/98 (nepublikováno, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>) uvedl, že je třeba zkoumat, zda aplikací příslušného ustanovení zákona o cestovních dokladech nedochází k nepřiměřeným zásahům do základních práv a svobod jednotlivce, neboť sama úprava to a priori nevylučuje; nepřiměřenost zásahu označil za svévoli, kterou však nelze shledat tam, kde mohl být dán těžší zásah, tj. omezení osobní svobody namísto omezení svobody pohybu, a to pouze dočasně a mimo území republiky. K rozsahu přezkumné činnosti správního soudu Ústavní soud uvedl, že soud „nemohl přezkoumávat důvody trestního stíhání, a tedy i samotný základ pro zásah do svobody pohybu.“.

17. Po přijetí zákona č. 329/1999 Sb. postupoval Ústavní soud při přezkumu rozhodnutí založených na aplikaci návrhem napadeného ustanovení obdobně; zákon o cestovních dokladech označil za zákon, kterým se provádí omezení svobody pohybu uvedená v čl. 14 odst. 3 Listiny a který dává možnost orgánům činným v trestním řízení požádat o omezení svobody pohybu osoby trestně stíhané pro úmyslný trestný čin odnětím cestovního dokladu. Ve věci sp. zn. I. ÚS 52/03, zmiňované navrhovatelem, ve které byl na žádost státního zástupce odebrán trestně stíhané osobě cestovní doklad po roce a půl po sdělení obvinění, přičemž tato osoba tvrdila, že se trestnímu stíhání nikdy nevyhýbala ani nemařila vyšetřování, Ústavní soud nepochyboval o tom, že pouze orgány činné v trestním řízení mohou na základě stavu a vývoje trestního stíhání určité osoby uvážit, zda je nezbytné omezit uvedeným způsobem její svobodu pohybu (usnesení ze dne 26. 6. 2003, nepublikováno, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>).

18. Lze tedy shrnout, že Ústavní soud ve své dosavadní rozhodovací praxi v předmětné otázce naznačil limity, ve kterých je třeba poměřovat omezení svobody pohybu jednotlivce. Otázku účinného přezkumu rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení za účelem ověření, zda přijaté opatření nevylučuje možnost svévole v případě, kdy přesáhne pozitivu, např. veřejný zájem na těchto opatřeních, ponechal dosud otevřenou. V této souvislosti je však třeba mít na paměti, že předmětem ústavněprávního přezkumu byla rozhodnutí správních senátů obecných soudů rozhodujících podle páté části občanského soudního řádu ve znění do 31. 12. 2002, tedy za existence právní úpravy, jež v tehdejší době vykazovala vážné ústavněprávní deficity, na něž Ústavní soud reagoval zásadním způsobem nálezem sp. zn. Pl. ÚS 16/99 ze dne 27. 6. 2001 (N 96/22 SbNU 329; 276/2001 Sb.).

VIII. Ústavní limity svobody pohybu

19. Svoboda pohybu je jedním ze základních lidských práv a podle čl. 4 Ústavy je pod ochranou soudní moci.

Podle čl. 14 Listiny

„(1) Svoboda pohybu a pobytu je zaručena.

(2) Každý, kdo se oprávněně zdržuje na území České a Slovenské Federativní Republiky, má právo svobodně je opustit.

(3) Tyto svobody mohou být omezeny zákonem, jestliže je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu, udržení veřejného pořádku, ochranu zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých a na vymezených územích též z důvodu ochrany přírody.

(4) Každý občan má právo na svobodný vstup na území České a Slovenské Federativní Republiky. Občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti.

(5) Cizinec může být vyhoštěn jen v případech stanovených zákonem.“

Podle článku 2 Protokolu č. 4 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Protokol č. 4“ nebo jen „Protokol“)

„1. Každý, kdo se právoplatně zdržuje na území některého státu, má na tomto území právo svobody pohybu a svobody zvolit si místo pobytu.

2. Každý může svobodně opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní.

3. Žádná omezení nemohou být uvalena na výkon těchto práv kromě těch, která stanoví zákon a jsou nezbytná v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, udržení veřejného pořádku, předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

4. Práva uvedená v odstavci 1 mohou v určitých oblastech podléhat omezením stanoveným podle zákona a odůvodněným veřejným zájmem v demokratické společnosti.“

20. Práv plynoucích ze svobody pohybu (čl. 14 Listiny) se lze domáhat přímo, bezprostředně (čl. 41 odst. 1 Listiny a contrario), nikoliv prostřednictvím zákonů, které by toto ustanovení prováděly. Ústavní záruky však nejsou neomezené, svoboda pohybu je limitována ústavními mezemi. Obecně lze tato omezení shrnout tak, že musí být stanovena zákonem z důvodů taxativně uvedených v odstavci 3 čl. 14 Listiny, a to tehdy, „je-li to nevyhnutelné“. Úmluva v Protokolu č. 4 zaručuje svobodu pohybu občanům příslušného státu a cizincům odlišným způsobem (srov. „kdo se právoplatně zdržuje“) a jejich omezení stanoví pro případy v odstavci 3 čl. 2 Protokolu stanovené za podmínky, „je-li to nezbytné v demokratické společnosti“. Žádné jiné limity Listina či Protokol nestanoví, a proto je třeba svobodu pohybu chápat jako právo, které zahrnuje nejen právo volně se pohybovat a usazovat kdekoli na území České republiky, ale i právo svobodně vycestovat do zahraničí a vrátit se zpět.

21. Ve vztahu k občanům České republiky ústavní úprava připouští, aby výkon jejich svobody pohybu byl omezen zásahem veřejné moci. Aby mohl být tento zásah považován za ústavně přípustný, musí splňovat tři podmínky:

- musí být stanoven zákonem,
- musí směřovat k legitimnímu cíli,
- musí být nevyhnutelný, resp. nezbytný v demokratické společnosti.

VIII.1

Posouzení, zda omezení je v souladu se zákonem
a zda je ospravedlněno odůvodněným veřejným zájmem

22. Podle ustanovení § 2 a 3 zákona o cestovních dokladech platného v době rozhodné pro stěžovatele mohl občan České republiky opustit její území pouze přes hraniční přechod s platným cestovním dokladem (cestovním pasem), který mu mohl být odebrán rozhodnutím orgánů veřejné moci v případech uvedených v ustanovení § 23, podle jehož písmene b) bylo účelem odnětí cestovního dokladu zajistit, aby občan, proti kterému bylo vedeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, byl v zájmu řádného průběhu trestního řízení k zastížení. Omezení pohybu občana České republiky při cestách do zahraničí bylo definováno zákonem a napadené ustanovení tak odpovídá podmínce první.

23. Podmínkou druhou je, aby zásah směřoval k legitimnímu cíli. Tyto cíle jsou v Listině i Úmluvě definovány tzv. „neostrými pojmy“ – bezpečnost státu, národní bezpečnost, veřejný pořádek, veřejná bezpečnost, předcházení zločinnosti, ochrana zdraví nebo morálky, ochrana práv a svobod druhých, ochrana přírody. Některé z těchto pojmů jsou definovány zákonem, některé z nich, byť hojně používané, např. pojem „veřejný pořádek“, právní řád jednoznačně nevymezuje, a proto jsou interpretovány judikaturou soudů, resp. rozhodnutími jiných orgánů veřejné moci. Z ústavněprávního hlediska je nepodstatné, zda jsou tyto pojmy naplněny zákonodárcem či interpretovány judikaturou, rozhodné je, že nesmí být dále rozšiřovány. Napadeným ustanovením bylo možné omezit svobodu pohybu jednotlivce mimo území České republiky v důsledku jeho trestního stíhání pro úmyslný trestný čin. Trestní řízení vedoucí k náležitému zjištění trestných činů a spravedlivému potrestání jejich pachatelů (§ 1 odst. 1 trestního řádu) za účelem ochrany zájmů společnosti, ústavního zřízení České republiky, práv a oprávněných zájmů fyzických a právnických osob (§ 1 trestního zákona) jsou obecně legitimním veřejným zájmem. Odnětí cestovního dokladu na základě napadeného ustanovení zákona o cestovních dokladech umožňující omezit svobodu pohybu jednotlivce v zájmu jednoho z legitimních cílů tak splňuje požadavky podmínky druhé.

VIII.2

Posouzení nevyhnutelnosti či nezbytnosti omezení

24. Podmínka třetí stanoví, že zásah do práv musí být nevyhnutelný, resp. nezbytný v demokratické společnosti. Ani tyto pojmy nejsou v Listině či Úmluvě blíže definovány, je však zřejmé, že obnáší jistou naléhavou společenskou potřebu, jejíž konkretizace představuje prostor pro volné uvážení a zdůvodnění zákonodárcem. Není-li tak stanoveno zákonem, lze charakteristické rysy této potřeby odvodit z judikatury.

25. Ústavní soud v souvislosti s hodnocením nezbytnosti zásahu orgánu veřejné moci do práv a svobod jednotlivce judikoval, že „připouští-li ústavní pořádek České republiky průlom do ochrany práv, děje se tak pouze a výlučně v zájmu ochrany demokratické společnosti, případně v zájmu ústavně zaručených základních práv a svobod jiných; sem patří především nezbytnost daná obecným zájmem na ochraně společnosti před trestnými činy a na tom, aby takové činy byly zjištěny a potrestány. Přípustný je tedy pouze takový zásah státní moci do základního práva nebo svobody člověka, který je zásahem nezbytným v uvedeném smyslu. K tomu, aby nebyly překročeny meze nezbytnosti, musí existovat systém adekvátních a dostatečných záruk, skládající se z odpovídajících právních předpisů a účinné kontroly jejich dodržování.“ (srov. nález sp. zn. II. ÚS 502/2000 ze dne 22. 1. 2001 (N 11/21 SbNU 83). Rovněž z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že při hodnocení zásahu vedoucího k porušení svobody pohybu jednotlivce si tento soud v rámci principů stanovených čl. 2 Protokolu č. 4 všímal např. výsledku vyšetřování či vývoje konkrétního případu a v těchto souvislostech zvažuje, zda zásah byl přiměřený ve vztahu k zamýšlenému cíli [srov. např. věc Baumann v. Francie, stížnost č. 33592/96, věc Iletmis v. Turecko, stížnost č. 29871/96, <http://www.echr.coe.int>,

věc Luordo v. Itálie, stížnost č. 32190/96, Soudní judikatura, Přehled rozsudků ESLP, č. 6/2003, str. 317 (324) a další].

26. Účelem napadeného ustanovení bylo odejmutí či odepření vydání cestovního dokladu, aby se osoba stíhaná pro úmyslný trestný čin nemohla vyhýbat trestnímu stíhání, ztěžovat ho nebo mu zcela uniknout. Je tedy zřejmé, že přiměřenost tohoto opatření z hlediska jeho nevyhnutelnosti, resp. nezbytnosti, lze posoudit pouze na základě stavu a vývoje trestního stíhání osoby dotčené tímto opatřením a že toto posouzení přísluší orgánu činnému v trestním řízení. Trestní řád však neposkytuje stíhané osobě procesní prostředek, kterým by dosáhla účinného přezkumu přiměřenosti navrženého opatření, neboť o žádosti orgánu činného v trestním řízení o odnětí cestovního dokladu stíhané osobě se rozhoduje v jiném než trestním řízení.

27. Ústavní soud tedy posuzoval především otázku, zda norma zakotvující omezující rozsah skutečností, za kterých může být omezena svoboda pohybu držitele cestovního dokladu, je v rozporu s ústavním pořádkem, konkrétně s čl. 36 odst. 1 Listiny, dle kterého platí, že „Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“. Smyslem a účelem tohoto ustanovení je stanovení povinnosti státu poskytnout ochranu práva každému, neboť v právním státě nemůže existovat situace, v níž by se nositel práva nemohl domoci jeho ochrany (u soudu či jiného orgánu). Obecně platí, že stát je zde proto, aby své občany (ale i osoby zdržující se na jeho území) chránil a aby jim poskytoval záruky, že jejich práva budou chráněna. Jak Ústavní soud vyložil již v nálezu ze dne 29. 1. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 72/06 (vyhlášen pod č. 291/2008 Sb. a dostupný na <http://nalus.usoud.cz>), odstavec 4 čl. 36 Listiny (na který v podstatě odkazuje odstavec 1 čl. 36 Listiny textací „stanoveným postupem“) sice odkazuje na zákon, který upravuje „podmínky a podrobnosti“ v relaci ke všem předcházejícím odstavcům čl. 36 Listiny, nicméně takový zákon, vydaný na základě ústavního zmocnění, je ustanovením čl. 36 Listiny vázán, od jeho obsahu se tedy nemůže odchýlit. Smyslem a účelem „obyčejného“ zákona dle čl. 36 odst. 4 Listiny je pouze stanovit podmínky a podrobnosti realizace co do svého obsahu (již) ústavodárcem v čl. 36 Listiny zakotvených práv, tedy podmínky a podrobnosti čistě procesní povahy. Má-li každý dle čl. 36 odst. 1 Listiny právo domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu, přičemž podmínky a pravidla realizace tohoto práva stanoví zákon, pak takový zákon, vydaný na základě ústavního zmocnění, nemůže nárok každého domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu v té které situaci zcela negovat, a tím tedy ústavně zaručené základní právo, byť i toliko v určitých případech, popřít. Článkem 36 odst. 1 Listiny je každému ústavně garantována možnost domáhat se ochrany svého práva u soudu či jiného orgánu ve všech situacích jeho porušení (neexistuje zde ústavní restrikce). Jinými slovy, žádná osoba nemůže být zákonem naprosto vyloučena z možnosti domáhat se ochrany svého práva, byť pouze v určitém případě, neboť její právo dle čl. 36 odst. 1 Listiny by bylo anulováno. Opačný výklad by rovněž značil, že zakotvení práv každého obracet se na soudní a jiné orgány ochrany pro ochranu svých práv učiněné ústavodárcem – nadané nejvyšší právní silou – by v podstatě ztrácelo smysl, neboť by mohlo být pro tu kterou situaci anulováno vůlí toliko zákonodárce.

28. V posuzovaném případě napadené ustanovení zákona o cestovních dokladech neposkytovalo (a ani nyní platné ustanovení zákona neposkytuje) správnímu orgánu rozhodujícímu o odnětí cestovního dokladu k žádosti orgánu činného v trestním řízení jakoukoliv možnost úvahy v rámci třetí podmínky, neboť byl-li splněn zákonný důvod – žádost orgánu činného v trestním řízení, který vedl proti dotčené osobě trestní stíhání pro úmyslný trestný čin – neměl správní orgán vůbec žádný prostor pro správní uvážení o nezbytnosti či přiměřenosti takového opatření a cestovní doklad odejmout musel. Z ústavněprávního hlediska není klíčové (avšak současně není bezvýznamné – srov. dále odst. 33), zda pravomocí uvážit nevyhnutelnost či nezbytnost použití prostředku, jímž dochází k omezení základního práva či svobody jednotlivce v zájmu ochrany jiné ústavně chráněné hodnoty, je nadán ten či onen orgán veřejné moci (správní orgán pasový nebo orgán činný v trestním řízení), rozhodné je, že jeho rozhodnutí nesmí být vyňato z efektivní soudní kontroly. Napadené ustanovení zákona o cestovních dokladech správnímu orgánu žádnou úvahu neposkytovalo, což ve svých důsledcích výrazně limitovalo možnosti přezkumu jeho rozhodnutí správním soudem. Jinými slovy, správní soud nemohl zpochybnit rozhodnutí správního pasového orgánu v té části, ve které se odmítl zabývat námitkami nepodřaditelnými pod napadené zákonné ustanovení, neboť opačný postup správního pasového orgánu by

byl s touto normou v rozporu. Ústavní soud tedy dovozuje, že zákonodárce v napadeném ustanovení omezil právo držitele cestovního dokladu domáhat se u soudu či jiného orgánu ochrany svých práv takovým způsobem, že ústavně garantované posouzení zásahu do práv z hlediska nevyhnutelnosti či nezbytnosti omezení svobody pohybu soudem zcela vyloučil.

29. Stručně řečeno, Ústavní soud nepopírá, že odeprání vydání či odejmutí cestovního dokladu stanovené zákonem a ospravedlněné odůvodněným veřejným zájmem (legitimním cílem) může být nevyhnutelným (nezbytným) opatřením; rozhodnutí o takovém opatření nemůže však být vyňato ze skutečné soudní ochrany nahrazené soudní ochranou jen iluzorní.

30. Ústavní soud se ve shora citovaném nálezu Pl. ÚS 72/06 vyjádřil rovněž k výjimkám z principu všeobecné soudní přezkoumatelnosti správních rozhodnutí soudem, neboť podle čl. 36 odst. 2 Listiny: „Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkouvání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“. Ústavní soud poukázal na to, že i když ústavodárce ve větě druhé čl. 36 odst. 2 Listiny deleguje na zákonodárce přípustění výjimek z přezkoumatelnosti správních rozhodnutí soudem, je toto ústavní zmocnění omezeno v tom, že z přezkumné pravomoci soudu nesmí být vyloučeno rozhodnutí týkající se základních práv a svobod zaručených Listinou. Ústavodárce přitom zjevně reflektoval odlišnou relevanci základních práv a svobod a „obyčejných“ práv a svobod; těm významnějším právům přísluší z jejich rozdílné povahy logicky vyšší ochrana.

31. V projednávané věci se rozhodnutí o odejmutí cestovního dokladu týká základního práva na svobodu pohybu; uvedená legální výjimka z pravidla zde proto není dovolena. Závěry uvedené k čl. 36 odst. 1 a 4 Listiny platí ve vztahu k čl. 36 odst. 2 Listiny identicky, tj. zákon stanovující „podmínky a pravidla“ dle čl. 36 odst. 4 Listiny se nemůže od obsahu čl. 36 odst. 2 Listiny odchýlit. Má-li tedy každý dle čl. 36 odst. 2 Listiny právo na soudní přezkum rozhodnutí orgánů veřejné správy týkajících se základních práv a svobod, přičemž podmínky a pravidla realizace tohoto práva stanoví zákon, pak takový zákon, vydaný na základě ústavního zmocnění, nemůže uvedený nárok každého, byť třeba toliko v určitém rozsahu, zcela vyloučit. Článkem 36 odst. 2 Listiny není zákonu dovolena žádná obsahová restrikce práva na soudní přezkouvání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod. Napadené ustanovení tak sice nevylučuje, aby rozhodnutí správního pasového orgánu o odnětí cestovního dokladu bylo podrobeno soudnímu přezkumu, ten je však ve vztahu k rozhodnutí správního pasového orgánu limitován a přezkum postupu (žádosti) orgánu činného v trestním řízení nezahrnuje.

IX.

Ústavněprávní konsekvence de lege ferenda

32. Z uvedeného ovšem vyplývá, že vyslovením rozporu přezkouvávaného zákonného ustanovení s ustanoveními garantujícími základní práva závěr Ústavního soudu zpochybňuje – a to především právě pro absenci efektivního soudního přezkumu – samu kompetenci příslušného správního úřadu rozhodovat o tom, zda vydání cestovního dokladu odeprá či vydaný cestovní doklad odejme. Je přitom zřejmé, že řečené platí nejen ve vztahu k návrhem dotčenému ustanovení zákona o cestovních dokladech, ale i ve vztahu k dnes platné a účinné právní úpravě.

33. Není na Ústavním soudu, aby zákonodárci detailně naznačoval, jakou právní úpravu má ohledně posuzované problematiky přijmout. Před jejím přijetím však bude na zákonodárci, aby důkladně a konzistentně uvážil, zda je únosné, aby o odeprání vydání či odnětí cestovního dokladu rozhodovaly správní úřady a správní soudy. Ve svých důsledcích jde totiž o zajišťovací institut; rozhodnutí o tom, že ho je třeba použít, by měly spíše činit orgány veřejné moci, jež řízení, v němž má být takovýto zajišťovací prostředek použit, vedou; přezkouvání takového rozhodnutí soudem v témže řízení nese s sebou řadu nesporných výhod. Nejde jen o operativnost a větší znalost důvodů, pro něž

příslušný orgán veřejné moci považoval za nezbytné k zajištění přistoupit, ale především – a dále uvedené zahrnuje v sobě i možný aspekt ústavněprávní – o odstranění nežádoucího prolínání různých procesů vedených různými orgány. Na to ostatně upozornil i Senát ve vyjádření k podanému návrhu. Vyslovením protiústavnosti napadeného ustanovení zákona o cestovních dokladech proto Ústavní soud v žádném případě nehodlá přisvědčit mínění, dle něhož právě široká diskreční pravomoc správního úřadu, doplněná soudním přezkumem v plné jurisdikci správními soudy, je tou cestou, kterou by se zákonodárce měl a musel vydat.

X. Závěr

34. Ústavní soud pro uvedené uzavírá, že ustanovení § 23 písm. b) zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech), ve znění zákona č. 217/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., neumožňovalo obecným soudům dostát svým povinnostem při ochraně základních práv a svobod jednotlivce při přezkoumání žádosti orgánu činného v trestním řízení o odejmutí cestovního dokladu osobě, proti které vede trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, z hlediska limitů třetí podmínky, což představuje nerespektování principů zakotvených v čl. 2 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 Listiny. Tím bylo upřeno dotčenému jedinci právo na účinnou soudní ochranu podle čl. 36 odst. 2 Listiny, což v konečném důsledku vedlo k porušení čl. 14 odst. 1 Listiny a čl. 2 Protokolu č. 4. Ústavní soud proto návrhu navrhovatele podle čl. 95 odst. 2 Ústavy vyhověl s tím, že s ohledem na čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou důsledky shledané protiústavnosti orgány veřejné moci povinny promítnout do své rozhodovací praxe, tedy při řešení konkrétních případů citované ustanovení neaplikovat.

Předseda Ústavního soudu:
JUDr. Rychetský v. r.

K odůvodnění nálezu zaujali odlišná stanoviska podle § 14 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, soudci Vlasta Formánková, Pavel Holländer, Dagmar Lastovecká, Jan Musil a Eliška Wagnerová.

8591449115018

ISSN 1211-1244

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 287, fax: 974 816 871 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, fax: 519 321 417, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2008 činí 5 000,- Kč, druhá záloha na rok 2008 činí 3 000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné – 516 205 176, 516 205 174, objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 207, objednávky-knihkupci – 516 205 161, faxové objednávky – 519 321 417, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej** – **Benešov:** Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 231; **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 319 045; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Přibíková, J. Švermy 14; **Kladno:** eL. VaN, Ke Stadionu 1953, tel.: 312 248 323; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, nám. Míru 169; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Litoměřice:** Jaroslav Tvrdík, Lidická 69, tel.: 416 732 135, fax: 416 734 875; **Most:** Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; **Olomouc:** ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3, Knihkupectví SEVT, a. s., Ostružnická 10; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Denisova 1; **Otrokovice:** Ing. Kučeřík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** LEJHANEK, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** TYPOS, a. s., Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Na Roudné 5, Vydavatelství a naklad. Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; **Praha 1:** NEOLUXOR, Na Poříčí 25, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41; **Praha 2:** ANAG, spol. s r. o., nám. Míru 9 (Národní dům); **Praha 4:** SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17; **Praha 8:** Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Sokolovská 35, tel.: 224 813 548; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po-pá 7-12 hod., tel.: 286 888 382, e-mail: tiskovy.servis@abonent.cz; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, MONITOR CZ, s. r. o., Třebohostická 5, tel.: 283 872 605; **Přerov:** Odborné knihkupectví, Bartošova 9, Jana Honková-YAHO-i-centrum, Komenského 38; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel./fax: 352 605 959; **Tábor:** Milada Šimonová – EMU, Zavadilská 786; **Teplíce:** Knihkupectví L & N, Masarykova 15; **Ústí nad Labem:** PNS Grosso s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029, Kartoon, s. r. o., Solvayova 1597/3, Vazby a doplňování Sbírek zákonů včetně dopravy zdarma, tel.+fax: 475 501 773, www.kartoon.cz, e-mail: kartoon@kartoon.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Žatec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76, Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklama:** informace na tel. čísle 516 205 207. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.